

Sisä-Savon
KANSALAIPOISTO

TOIMINTAKERTOMUS 2024

SISÄ-SAVON KANSALAIPOISTO - monipuolisuus ja joustavuus valttina

Sisä-Savon kansalaisopiston vuosi 2024 sisälsi monia kursseja, tapahtumia, luentoja ja kohtaamisia. Elokuun alussa opisto oli mukana Leppävirran Valoa ja Virtaa -tapahtumassa sekä Suonenjoen Hyvinvointi- ja harrastemessuilla. Kansalaisopistotoiminnan 125-vuotista taivalta juhlittiin valtakunnallisesti Kansalaistaitoviikon merkeissä 2.-8.9.2024. Suonenjoella järjestettiin Oppia ikä kaikki -teatteritapahtuma viikon kunniaksi.

Mielenkiintoinen luento tiedustelusta ja vakoilusta oli tarjolla 10.10.2024. Tällöin tiedustelualan tutkija ja poliisi Mikko Porvali saapui Suonenjoelle. Marraskuussa opisto järjesti vuosien tauon jälkeen yhteisen kulttuurimatkan Tampereen käsityömessuille. Opiston kuorojen ja lauluyhtyeiden yhteinen konsertti marraskuun lopulla keräsi Leppävirran kirkkoon yli 400 henkeä.

Sisä-Savon kansalaisopisto toimii viiden kunnan alueella. Hyvinvointityö kunnissa syntyy aina monen toimijan yhteistyönä. Monella opiston kurssilla kuin sivutuotteena syntyy tärkeitä kohtaamisia, joista saa paljon energiaa elämään. Opiston hyvinvointityö onkin osa paikallista kulttuurityötä. Edistämme aktiivista teatteritoimintaa alueella, opiston yksittäiset opiskelijat, tanssi- ja musiikkiryhmät sekä kuorot esiintyvät erilaisissa tilaisuuksissa. Kevätjuhlat ja -näyttelyt ovat osa opiston perinnettä.

Valtionosuuden lasku 70.000 eurolla viime vuodesta vaikutti Sisä-Savon kansalaisopiston kurssitarjontaan jonkin verran. Toisaalta noin 1000 tunnin vähentäminen syksyn 2024 toiminnasta johti myös siihen, että kursseja peruuntui tavallista vähemmän. Opetustuntimäärän lasku antaa pohdittavaa toiminnan jatkoa ajatellen. Monipuolisuus kurssivalikoimassa on tärkeää säilyttää.

Markus Hyytinen
rehtori

SISÄ-SAVON KANSALAIPOISTON VUOSI 2024 PÄHKINÄNKUORESSA

Henkilöstö

- rehtori
- suunnittelijaopettaja 2 hlöä
- toimistos sihteeri 1,6 hlöä
- musiikinopettaja 2 hlöä
- teatteri-ilmaisun opettaja 1 hlö
- tuntiopettaja, osastovastaava 1 hlöä
- tuntiopettaja n. 100

Opetustunteja 13.623 tuntia

Toteutuneita kursseja 639

**Opiskelijoita (opiskelijamääriin ei tilastoidu Harrastamisen Suomen malli-kerhojen osallistujat sekä Suomea ukrainalaisille -kurssilaiset)
2830**

Osallistujia 5822

Talous

Tuotot	517 551
Menot	1 202 400

Valtionosuus 552 074

Sisä-Savon kansalaisopisto on avoin vapaan sivistystyön opisto Suonenjoen, Leppävirran, Rautalammin, Tervon ja Vesannon asukkaille. Kursseille voi osallistua myös yli kuntarajojen. Kansalaisopisto järjestää alueen koulutus- ja kulttuuritarpeita tukevaa monipuolista ja hyvinvointia lisäävää yleissivistävää koulutus- ja harrastustoimintaa, ammatillista lisäkoulutusta sekä maksupalvelu- ja projektitoimintaa. Alueella on asukkaita noin 23 000.

VUODEN 2024 TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN

Keskeiset toiminnot/tavoitteiden toteutuminen

- Taiteen perusopetuksen kehittäminen kuvataiteissa, taidekoulut varhaiskasvatus.

Taideleikkikoulu Leppävirralla jatkunut. Kuvataiteen perusopetuksen oppilasmäärä kasvanut huomattavasti.

- Talouden tasapaino suhteessa vähentyvään valtionosuuteen.

Opetustuntimäärä väheni noin 1.000 tunnilla verrattuna vuoteen 2024. Muita säästöjä haettiin lisäksi muun muassa kurssioppaan jakelumuutoksilla. Kolmella vakioopettajalla myös opetustunteja muualla kuin opistossa. Lisäksi korotettiin erityisesti musiikin yksilöopetuksen kurssimaksuja.

- Osaamisperusteisten kurssien aloittaminen lukuvuoden 2024-25 alussa. Yhteistyö opistokuntien lukioiden kanssa.

Syksyllä 2024 alkoi yhdeksän opintopistekurssia. Osaamisperusteinen opetussuunnitelma hyväksyttiin. Yhteistyö vielä aluillaan lukioiden suuntaan.

- Hyvinvointityö suhteessa kuntien hyvinvointisuunnitelmat, monipuolinen kurssitarjonta eri-ikäisille. Kaikukortti-toiminta ja opintoseteliavustukset.

Kaikukorttietuutta käytti noin 10 henkilöä 20 eri kurssilla. Opintosetelietuutta käytti noin 150 henkilöä.

- Edelleen ukrainalaisten huomioiminen suomen kielen opetuksessa.

Suomen kielen kursseja järjestetty SavoGrown hankkeen kautta.

- Vuokrattujen tilojen tehokas käyttö. *Osittain onnistunut, osittain ei.*
- Erasmus+ hankekokonaisuus alueen opistojen kanssa (Siilinjärvi isäntäkunta). Liikkuvuuksia vuosittain 6-8 opettajaa.

Liikkuvuuksia vuonna 2024 oli kaikkiaan kahdeksan.

HENKILÖSTÖ JA OSAAMINEN

Sisä-Savon kansalaisopisto

Markus Hyytinen, rehtori

Nina Härkönen, toimistos sihteeri

Heidi Hämäläinen, toimistos sihteeri 60 %, osastovastaava Tervo

Minna Rönkkö, suunnittelijaopettaja

Anne-Mari Tirroniemi, suunnittelijaopettaja

Anneli Hytönen, musiikinopettaja, osastovastaava Rautalampi

Pia Pakarinen, musiikinopettaja, osastovastaava Vesanto

Tiina Vihavainen, tuntiopettaja, osastovastaava Leppävirta

Annikka Nurmi, teatteri-ilmaisun opettaja

Ainealuevastaavina toimivat Minna Rönkkö, Anne-Mari Tirroniemi, Tiina Vihavainen, Pia Pakarinen, Anneli Hytönen, Annukka Nurmi ja Markus Hyytinen. Minna Rönkön vastuualueisiin kuuluivat erityisesti kielet, tietotekniikka, verkko-opetus, koti- ja puutarhatalous, luennot, kirjallisuus sekä maksupalvelukurssit.

Keväällä 2024 liikunnan ja tanssin ainealuevastaavana toimi Vesannon, Tervon ja Rautalammin osalta Minna Rönkkö, syksyllä Markus Hyytinen. Anne-Mari Tirroniemen vastuualueeseen kuuluvat erityisesti kädentaidot ja taideaineet. Tiina Vihavaisella on Leppävirran liikunnan- ja tanssin kurssitoiminta. Musiikinopettajat Anneli Hytönen ja Pia Pakarinen vastaavat musiikinopetuksen kurssitoiminnasta. Annukka Nurmi vastaa teatteri-ilmaisun ja esittävän taiteen kursseista.

Osalla opettajista on työaikaa myös lukio-opetuksessa ja Harrastamisen Suomen malli-kerhojen puitteissa.

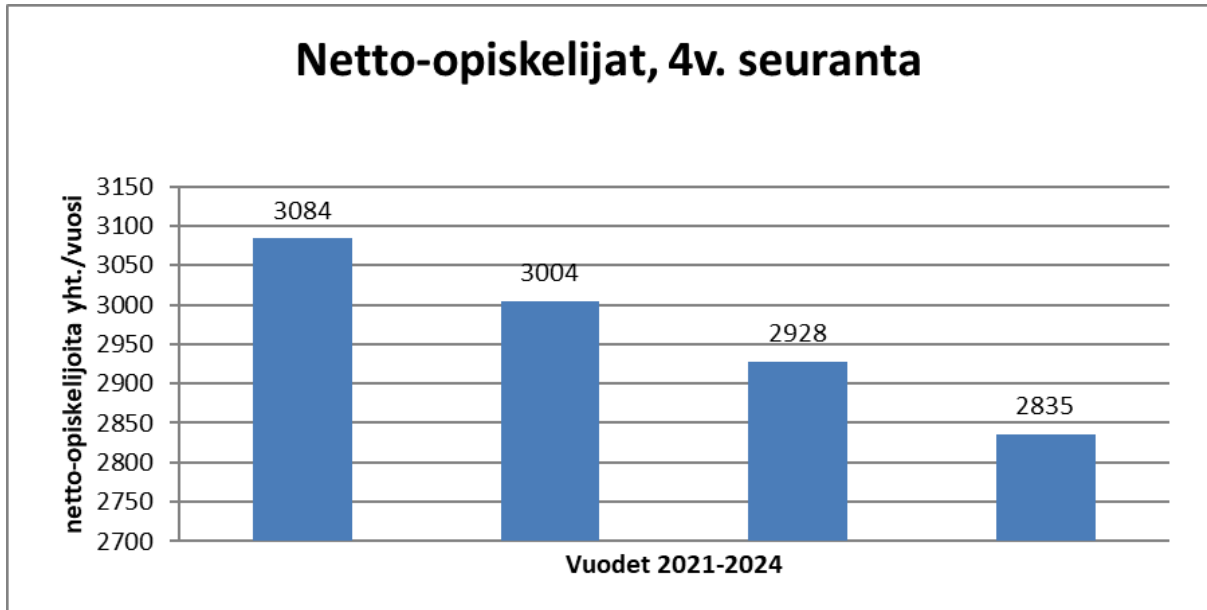
Arviointi, kokoukset ja koulutukset 2024

Opiston vakihenkilökunta toteutti vuoden 2024 kehittämispäivän Leppävirralla. Päivän aikana suunniteltiin opistotoimintaa laajasti. Vuoden aikana sekä vakihenkilöstö kuin tuntiopettajat osallistuivat erilaisiin koulutuksiin. Teemoina olivat muun Hellewi-käyttöjärjestelmä, osaamisperusteisuus/osaamismerkki, oman ainealueen koulutukset (opisto tuki tuntiopettajien koulutuksiin menemistä noin 100 e/henkilö tarvittaessa vuoden aikana). Tuntiopettajilla on ollut mahdollisuus lähteä Erasmus+ -hankkeen myötä liikkuvuuksiin Eurooppaan.

Tuntiopettajille järjestettiin vuoden alkupuolella ainealuekokoukset. Syyskuun alussa oli koko henkilökunnan lukuvuoden aloitustilaisuus Leppäkertun koululla Leppävirralla. Ainealuevastaavat pitävät yhteyttä tuntiopettajiin eri tavoin vuoden aikana ja erilaista tiedotusta on sähköpostitse tuntiopettajille kansalaisopiston toimesta.

Vakihenkilöstön kokoukset on pidetty säännöllisesti kerran kuukaudessa joko etänä tai lähikokouksina.

KESKEISET OPISKELIJATULOKSET

Netto-opiskelijoiden määrä on pysynyt hienoisessa laskusuunnassa koko 2020 luvun ajan. Toteutuneiden kurssien määrä putosi vuodesta 2023 noin 30 kurssilla sopeuttamistoimien seurauksena. Tätä taustaa vasten ilmoittautuneiden määrä pysyi kohtuullisena.

Opiskelijamääriin ei kerry esimerkiksi Harrastamisen Suomen malli -kerhojen osallistujat (lähes 150 osallistujaa) ja tilauskurssien osallistujat (esim. suomea ukrainalaisille). Heitä arviolta noin 150.

TIEDOTTAMINEN

Kansalaisopiston kurssiopas ilmestyi toista kertaa A4-muotoisena. Sivuja oppaassa oli kaikkiaan 44. Oppaassa esiteltiin lyhyesti kaikki alkavat kurssit. Opasta ei enää jaettu postin kautta kaikkiin kotitalouksiin. Painosmäärä oli noin 4.000 ja opasta jaettiin kirjastojen, kauppojen yms. kautta asiakkaille.

Kurssi-ilmoittautumisesta tapahtui noin 10 prosenttia puhelimitse eli pääosa ilmoittautumisesta tapahtui sähköisesti. Puhelinilmoittautuneiden määrä on pikkuhiljaa laskenut edelleen.

Opiston kursseja mainostettiin niin kotisivuilla ja sosiaalisessa mediassa (Facebook, Instagram) kuin lehti-ilmoitusten ja julisteiden avulla pitkin vuotta.

Tiedottamisesta ovat vastanneet kaikki ainealuevastaavat, osastovastaavat sekä opiston tiedotusvastaavana Annukka Nurmi.

TALOUS

Valtionavun kehitys

v. 2019	576 900
v. 2020	581 179
v.2021	575 720
v. 2022	602 710
v. 2023	619 000
v. 2024	552 074

Menojen kehitys

v. 2019	1 211 099
v. 2020	1 144 890
v. 2021	1 207 164
v. 2022	1 230 078
v. 2023	1 282 208
v. 2024	1 202 400

Tulojen kehitys

v. 2019	489 797
v. 2020	473 661
v. 2021	500 007
v. 2022	528 644
v. 2023	533 459
v. 2024	517 551

Opistokuntien maksuosuuden kehitys

v. 2020	257 131
v. 2021	260 652
v. 2022	280 071
v. 2023	275 446
v. 2024	287 468

Tuntimäärän kehitys (toteutuneet tunnit)

v. 2019	15 408
v. 2020	13 496
v. 2021	15 303
v. 2022	14 458
v. 2023	14 815
v. 2024	13 623

ARVIOINTI JA VAIKUTTAVUUS

Keskeisiä sidosryhmiä

- Erasmus+ -hanke viiden muun kansalaisopiston kanssa alueella
- Opistotoimikunta
- Voimaa vanhuuteen -työryhmä
- Edustus jatkuvan oppimisen ja elinikäisen ohjauksen Pohjois-Savon työryhmässä
- Osastovastaavien panokset paikalliseen yhteistyöhön
- KoL, muut opistot, paikalliset koulut, päiväkodit ja kirjastot, kyläyhdistykset, nuorisoseurat, maa- ja kotitalousseurat ym. paikalliset toimijat

Erityiskohderyhmät

Opisto tarjoaa opetusta erityisryhmille kuten kehitysvammaisille ja päivätoimintaa senioreille laitoksissa.

Kyselyt ja opiskelijapalautteet

Kaikille kuntalaisille suunnattu kurssitoivekysely järjestettiin perinteisesti marras-joulukuussa 2024. Kyselyn avulla saada eväitä kurssitoiminnan kehittämiseen.

Tuntiopettajille tehtiin kysely marraskuussa 2024. Siihen saatiin yli opettajan vastaus ja pääasiallisesti opiston toimintaan eri muodoissa oltiin varsin tyytyväisiä (ka monessa kohtaa kyselyä 4 - 4.5/5) Tilojen suhteen nähtiin osin puutteita samoin kuin opetusmateriaalien suhteen. Osa vastaajista toivoi, että opisto olisi vieläkin näkyvämpi toiminnassaan.

Opiston kurssitoiminnasta tehtiin myös palautekysely otannalla noin 10 % kurssivalikoimasta. Keskiarvo siinäkin kyselyssä nousi yli neljään vitosen ollessa ylin arvosana. Kurssilaiset ovat pääosin hyvin tyytyväisiä tuntiopettajien toimintaan ja kurssisisältöihin.

Opiskelijapalaute 2024

Opiskelijapalaute toteutettiin marraskuussa 2024. Kysely tehtiin noin 10 % opiston kursseista ja vastaavia oli noin 150. Alla koontia tuloksista.

Arviointi	1 Heikko ()	2 Tyydyttävä ()	3 Kohtalainen ()	4 Hyvä ()	5 Erinomainen ()	Keskiarvo
Ilmoittautumisen sujuvuus	0	2	9	73	63	4.34
Opiskeluympäristö	0	1	3	65	77	4.49
Opettajan tiedot ja taidot	0	4	7	45	89	4.51
Opiskelutavoitteiden toteutuminen	2	2	21	81	40	4.06
Opetustilat ja -välineet	3	3	29	80	31	3.91
Kurssimateriaalit	2	2	16	77	43	4.12
Kurssin hinta-laatusuhde	1	1	24	78	42	4.09
Yleisarvosana kurssista	1	1	11	68	64	4.33
Kurssista tiedottaminen	1	4	14	79	47	4.15
Asiakaspalvelun sujuvuus	1	2	6	76	52	4.28

OPETUSTUNNIT JA TOIMINTA AINEALUEITTAIN

Pääluokan nimi	Kursseja suun.	Kursseja tot.	Osallistujia	Tunteja tot.
Luennot, konsertit ja tapahtumat	36	35		
Ensiapu ja terveydenhoito	4	4	34	56
Musiikki	137	132	1100	4763
Kielet	60	49	282	863
Esittävä taide ja kirjallisuus	43	33	297	1036
Tietotekniikka	3	0	0	0
Kuvataiteet ja muotoilu	38	30	299	990
Kädentaidot	83	72	691	2370
Tanssi ja liikunta	240	209	2764	3150
Koti- ja puutarhatalous	19	10	52	40
Muu koulutus	9	8	81	133
Tilaukurssit	30	30	54	95
Verkko-opetus	26	19	84	110
	741	643	5750	13644

Opetustunnit osastoittain:

	Kursseja suunniteltu	Toteut.	Mies	Naisia	Osallistujat yhteensä	Tunteja tot.
Suonenjoki	253	226	494	1609	2103	4087
Rautalampi	96	86	140	661	801	2287
Tervo	59	53	84	293	377	1170
Vesanto	97	85	136	506	642	2187
Leppävirta	210	174	429	1314	1743	3803
	741	643	1298	4452	5750	13644

Musiikki

Anneli Hytönen, Pia Pakarinen
Opetustunteja 4 763 (34,9%)
Kurssilaisia 1100 (19,1 %)

Vuonna 2024 musiikissa annettiin opetusta 4 763 tuntia yhteensä 1100 oppilaalle (vuonna 2023 annettiin 5036 tuntia yhteensä 1178 oppilaalle). Kursseja toteutui yhteensä 132 kpl (v. 2023 toteutui 136 kurssia).

Lisää/muuta

Musiikin opiskelu on pitkäjänteistä ja kurssit hyvin suosittuja, joten vain muutamia uutuuskursseja kokeiltiin vuonna 2024. Myös syksyn säästöpaineeet vähensivät kurssitarjontaa musiikissa. Musiikin opiskelijoiden ikähaitari on vauvasta vaariin, mutta varsinkin yksilö- ja bändiopetuksessa suurin osa opiskelijoista on lapsia ja nuoria. Kuorot innostavat suuria määriä laulajia liikkeelle pienillekin paikkakunnille ja kuoronjohtajat tekevätkin aktiivista markkinointityötä erilaisissa tapahtumissa esiintyessään kuorojen kanssa. Syksyllä 2024 ilmoittautumiset sujuivat jo aika hyvin normaalin ilmoittautumisaikataulun mukaan, mutta jonoja jäi varsinkin Rautalammilla paljon yksilöopetukseen. Muissa instrumenteissa tarjonta kohtasi aika hyvin kysynnän. Yksilöopetuksen aikataulut teki kukin tuntiopettaja itse opiskelijoidensa kanssa. Suonenjoella Sairaalapolon opetustilasta luovuttiin keväällä ja lähes kaikki yksilöopetus siirrettiin Herralankulmaan.

Leppävirran musiikinopetus jatkui tutuilla kursseilla jo tutuissa paikoissa. Tervossa tuli ruuhkaa Mantun tilojen kanssa, koska koulun musiikinopetukset siirtyivät myös Mantulle uuden Yhtenäiskoulun rakentamisprojektin alettua. Tämän takia Laulusakki Tervon kööri siirtyi harjoittelemaan ensin Tervon seurakuntakodille ja pian sen jälkeen Tervon kirkkoon, seurakuntakodilla olevan sisäilmaongelman takia.

Vesannolla syksyn ohjelmaan tuli yksi uusi kurssi; Laulamme iloksi. Bändejä ei syksyille tullut mm. tuntien vähentämisen takia.

Liikunta ja tanssi

Minna Rönkkö, Tiina Vihavainen ja Markus Hyytinen

Opetustunteja 3 150 (23,1 %)

Kurssilaisia 2 764 (48,1%)

Vuonna 2024 toteutui 209 kurssia ja toteutunut tuntimäärä oli 3150. (Vuonna 2023 toteutui kaikkiaan 231 liikunnan ja tanssin kurssia opetustuntimäärän ollessa 3 517). Kurssimäärän lasku yli 20 kurssilla laski myös osallistujamääriä. Edelleen liikunnan ja tanssin kurssit saavat alueen asukkaat parhaiten liikkeelle. Noin puolet kaikista opiston kursseille osallistujissa on näillä opiston kursseilla.

Lasten satubalettiryhmät pyörivät edelleen hyvin Suonenjoella. Varmasti yksi syy yleisöryntäykseen Suonenjoen kevätjuhlaan oli juuri pienten lasten esitykset, joita saatiin näiden lastenryhmien kautta. Uutena tanssikurssina aloitti LavaSoolo. Keväällä 2024 pyöri muun muassa Pilates ja Käsilläseisontakurssi. Suonenjoella liikunnan kurssitarjontaa väheni kaikkiaan 11 kurssilla. Uusia opettajia saatiin toimintaan mukaan.

Rautalammilla liikunta- ja tanssikursseja tarjottiin lähes edellisvuoden tapaan. Osallistujia kurssit keräsivät noin 350 eli yli 40 % kaikista osallistujista Rautalammilla. Syksyllä uutena kurssina alkoi Hatha flow -jooga. Rautalammilla tarjottujen tanssi- ja liikuntakurssien määrä väheni neljällä edelliskauteen verrattuna.

Leppävirralla liikunta- ja tanssikursseissa keväällä 2024 alkoi uutena viikonlopun kestävä Alexander -tekniikalla elämänlaatua kurssi. Syksyllä -23 hyvin alkanut keilailun alkeiskurssi sai jatkoa oppilaiden toiveesta lukuvuodelle 24-25. Uutena kurssina aloitti Pilates ja kansantanssi liikunta kurssi kurssitoiveiden pohjalta. Tarjonnasta jäi kokonaan pois nykytanssin TPO:n 3-4 tason tanssi. Lasten ja nuorten tanssiryhmät Oravikoskella jatkavat suosittuna ryhminä, sekä Leppävirran keskustan kuntosali kurssien harrastajamäärät ovat nousseet ja osa jäi ilman kurssipaikkaa.

Tervossa ja Vesannolla kurssitarjontaa ohjattiin vahvasti kuntalaisilta tulleiden kurssitoiveiden suuntaan. Tervossa oli toivottu ohjattua kuntosaliryhmää sekä tanssipainotteista liikuntakurssia aikuisille. Molemmat saatiin ohjelmaan, jälkimmäinen Dancemix aikuisille -nimisenä. Vesannolla uusina kurssina tarjontaan saatiin hikijumppa/HIIT, lasten tanssijamit, itämainen tanssi sekä lavatanssin lyhytkurssi. Mukana tarjonnassa oli sekä Tervossa että Vesannolla myös aiemmin toimineita, suosittuja liikunta- ja tanssikursseja. Kurssien määrä pysyi molemmissa kunnissa lähes samana edellisvuoteen verrattuna.

Kädentaidot ja kuvataide

Anne-Mari Tirroniemi

Opetustunteja: kädentaidot 2 370 ja kuvataiteet 990 (24,6 %)

Kurssilaisia 998 (17,3 %)

Vuonna 2024 toteutui 102 kädentaitojen- ja taideaineiden kurssia opetustuntimäärän ollessa yhteensä 3 360 tuntia. (Vuonna 2023 toteutui 110 kurssia opetustuntimäärän ollessa 3 553). Osallistujamäärä nousi näillä ainealueilla edelleen muutamalla kymmenellä vuoteen 2023 verrattuna (vuonna 2022 oli 925 osallistujaa).

Keväällä 2024 kädentaitojen ja kuvataiteiden kurssit pyörivät normaaliin tapaan. Kevätnäyttely pidettiin huhtikuussa kaikissa opistokunnissa, kevätnäyttelyn avajaiset järjestettiin Suonenjoella (avajais yleisöä 80hlö) ja Leppävirralla, jossa avajaisissa esitettiin tanssin taiteen perusopiskelijoiden taiteidenvälisen projektin koreografia lopputöiden esitykset.

Taiteen perusopetus

Kuvataidekoulu Taitava sivellin Leppävirta

Opetustunteja syyslukukaudella 34

Oppilaita ryhmässä 6-9 vuotiaat 7

Oppilaita ryhmässä 9-12 vuotiaat 9

Taideleikkikoulu 4-5 vuotiaat oppilaita 9 (Taideleikkikoulun opetustunnit syyslukukaudella 14,36)

Lukuvuoden 2023-2024 teemana oli Taikametsän tarinoita. Taideleikkikoululaiset ja kuvataidekoululaiset tutkivat teemaa erilaisten kuvataiteen tehtävien kautta. Lukuvuoden töistä koostettiin näyttely Leppävirran kirjaston näyttelytilaan, esillä oli keramiikkaa, maalauksia, sarjakuvia, veistoksia ja piirroksia. Näyttelyn avajaisiin saapui paljon kutsuvieraita, vaikka odotettu presidentti ei päässyt paikalle. Näyttelyn avajaisien taidetyöpajassa piirrettiin ja väritettiin hahmoja suureen Taikametsän kartta yhteistaideteokseen, joka olikin esillä Leppävirran kirjaston seinällä lokakuuhun 2024 saakka.

Lukuvuoden 2024-2025 teemana on Taiteen ja Historian tuulia. Teemaa käsitellään monin eri tavoin, toiset tehtävät linkittyvät historiaan ja toiset ammentavat taiteen aikakausista. Kuvataidekoulu pääsi vierailemaan Leppävirran kotiseutumuseossa syyskuussa 2024.

Taideleikkikoulu toimii aloitti Pilottikokeiluna Kirkonkylän päiväkodissa lukuvuonna 23-24. Syksyllä 2024 Taideleikkikoulu alkoi opiston kurssina Opintie 1 opiston kädentaitojen opetustilassa. Kuvataidekoulu Taitava Sivellin toimii Leppäkertun koululla, lukuvuonna 2024-25 opetusryhmiä oli kaksi. Opettajana toimi Anne-Mari Tirroniemi

Leppävirran kuvataidekoulu Taitava Sivellin sai Alapihan Kartanon ystävät ry:ltä 2500€ stipendin. Rahaa voi käyttää mm. stipendeihin, opintomatkoihin ym.

Kuvataiteet ja muotoilu:

Kuvataiteen kursseista osaamisperusteisina käynnistyivät Piirustus ja maalaus -kurssit Leppävirralla ja Suonenjoella, sekä Keramiikka Suonenjoella ja Leppävirralla. Erilaisia taidepajoja, lasitöitä ja mosaiikkia ja lyhytkursseja. Leppävirralla Keramiikka, lasia ja posliinia sekä Luovat taiteilijat taidepajan kurssilaisten ja Taiteen perusopetuksen tanssin viimeisen vuoden opiskelijoiden välillä oli yhteistyötä, kun tanssijat hakivat kurssilaisten taideteoksista liikekielen inspiraatiota lopputöidensä koreografioihin.

Kädentaidot

Koko lukuvuoden kestävät kudonta, ompelu ja vaatteiden kurssit ovat suosittuja vuodesta toiseen. Lyhytkursseista toteutuivat mm. Joululahjapaja Leppävirralla. Erilaiset puutyöt, entisöinti olivat suosittuja koko opiston alueella. Opisto järjesti kulttuurimatkan Tampereen käsityömessuille 15.11.2024. Messubussi kulki Leppävirran ja Suonenjoen kautta Tampereen messuhallille, missä matkalaiset pääsivät ihastelemaan ja ihmettelemään Euroopan suurimpia käsityömessuja.

Kielet

Minna Rönkkö

Opetustunteja 863 (6,3 %)

Osallistujia 282 (4,9 %)

Vuoden 2024 aikana kansalaisopistossa opetettiin englantia, suomea, venäjää, espanjaa, viroa, ranskaa, italiaa ja japania. Vuonna 2024 toteutui 49 kurssia, vuonna 2023 yhteensä 56 kurssia.

Suosituimpia kieliä olivat englanti ja espanja, ja molemmissa näistä kielistä toteutui yhteensä 15 kurssia eri opistokunnissa. Erikoisemmista kielistä japanin kielen ryhmä jatkui Suonenjoella, ja myös ranskaa, viroa ja italiaa saatiin toteutumaan.

Kielissä toteutuneiden kurssien joukossa oli sekä alkeiskursseja että pitkälle ehtineiden keskustelukursseja. Sekä englannissa että espanjassa on niin pitkälle ehtineitä harrastajia, että myös hyvän kielitaidon vaativat keskustelukurssit onnistuvat.

Muutamissa kielissä verkkokursseja toteutui myös, ja ilahduttavaa on se, että italian verkkokurssi on toiminut jo useampana lukuvuonna, ja kurssilaisissa on opiskelijoita myös oman opistoalueemme ulkopuolelta.

Aivan uutena kielissäkin tarjottiin mahdollisuutta opiskella tiettyjä kursseja osaamisperusteisina. Tämä mahdollisuus oli yhdellä englannin ja viron, sekä kahdella espanjan kurssilla.

Suomen kielen alkeiskurssi on tärkeä lisä opiston kielitarjontaan ja tukee maahanmuuttajien kotoutumista. Vuoden 2024 aikana opisto tarjosi tämän lisäksi erityisesti ukrainalaisille suunnattuja suomen kielen kursseja sekä kevät- että syyslukukauden aikana. Kurseille oli selvästi tarvetta ja joillekin kursseista niin paljon tulijoita, että niille perustettiin rinnakkaisia ryhmiä. Ukrainalaisten suomen kielen kursseja tarjottiin opistokunnista Suonenjoen lisäksi

myös Rautalammilla, Leppävirralla ja Vesannolla. Lisäksi Suonenjoella järjestettiin erikseen joulukuussa 2024 Asiointi ja lomakesuomi -lyhytkurssi ukrainalaisilta tulleiden toiveiden mukaisesti.

Teatteri-ilmaisu

Annukka Nurmi

Opetustunteja 1041 (7,7 %)

Osallistujia 213 (4 %)

Vuonna 2024 Sisä-Savon kansalaisopistossa toimi 10 esittävän taiteen ryhmää, joissa oli osallistujia 213 (edellisenä vuonna 11 ryhmää, joissa 251 osallistujaa). Opiston teatteriryhmät valmistivat vuonna 2024 parikymmentä eri esitystä, ja näytöksiä näistä oli yhteensä lähes 60.

Suonenjoella toiminta keskittyi Kellarikalleriaan, jonka käytettävyys erilaisten esitysten järjestämiseen parani vuoden aikana huomattavasti Suonenjoen kaupungin investointirahoituksen avulla. Kellarikalleriaan saatiin mm. verhot erilaisten näyttämöiden rajaamiseen, valkokankaat projisoiteja ja varjoteatteria ajatellen, näyttämökorokkeita, katsomomatot, teatteritekniikan asennuksia ja työvälineitä esitysten pystyttämiseen ja purkamiseen. Uusia verhoja päästiin kokeilemaan heti kevään esityksissä.

Teatteri Lumo esitti Suonenjoen Sanna Manderin Avain hukassa -kuvakirjan pohjalta dramatisoidun näytelmän Kadonnut avain ja kakku (5 näytöstä). Päivänäytösten yleisönä oli Suonenjoen päiväkotien ja alaluokkien väkeä. Lisäksi ryhmä vieraili Rautalammin kulttuuriseuran Kalikkakasa-runokilpailun palkintojenjakotilaisuudessa esityksellä Keikka. Syksyllä Teatteri Lumo esiintyi Suonenjoen Taiteiden yössä Pihla Nurmen näytelmällä Kummitusjuttu sekä Myytit ja tarut -näyttelyn avajaisissa mustan valon teatteriesityksellä Pieniä tarinoita.

Lausujat valmistivat esityksen Rakastaako sinuu kukkaan? Runot oli koonnut yhteistyössä ryhmäläisten kanssa ohjaaja Raili Vesterinen. Esitys nähtiin keväällä Suonenjoella Kellarikalleriassa sekä lyhennelmänä Futurialla. Syksyllä lausujat esiintyivät samalla ohjelmalla vielä Rautalammin kirjaston Kivijalassa.

Tarinateatteri SisäValo esiintyi vuoden mittaan Rautalammilla ja Suonenjoella. Rautalammilla nähtiin keväällä esitykset teemoista Hädässä ystäväystään ja Lupaus luonnolle. Suonenjoella opistokausi käynnistyi SisäValon esityksellä Oppia ikä kaikki, jolla juhlistettiin valtakunnallista kansalaistaitoviikkoa.

Rautalammilla Saikarin-Vaajasalmen kyläteatteri valmisti esityksen Nujula 100, jolla juhlistettiin Vaajasalmella viihtyneen Alfred J. Tannerin musiikkia (4 näytöstä). Tunnetuin Tannerin Vaajasalmi-aiheisista kupleteista on ”Nujulan talkoopolkka”, jonka ensilevytys täytti nyt 100 vuotta. Näytelmän käsikirjoituksesta vastasi ohjaaja Jukka Virtala.

Teatteri Wecando Vesannolla esitti Toivo Pekkarisen komediaa Hotelli Humina (7 näytöstä).

Näytöksistä kaksi järjestettiin vasta kesäkuun puolivälissä, mikä tarjosi monelle kesävieraallekin mahdollisuuden nähdä esitys.

Tervoteatterissa seikkailtiin keväällä Mowglin matkassa viidakon eläinten valtakunnassa (4 näytöstä). Esityksen "Viidakkokirja - Mowgli ja viidakon laki" oli käsikirjoittanut Rudyard Kiplingin alkuperäistarinan pohjalta Tervoteatterin toinen ohjaaja Jukka Virtala. Syyspuolella Tervoteatteri valmisti vielä toisen esityksen Perinteitä ja ämpäreitä (3 näytöstä). Musiikkipitoinen iloittelu hersytteli suomalaisilla ja tervolaisilla perinteillä. Käsikirjotus oli Jukka Virtalan ja työryhmän käsialaa. Lavalla nähtiin Tervoteatterin aikuisten ryhmä, lasten ryhmä sekä laulajia Tervon kööristä. Lisäksi Tervoteatteri vieraili näyttävästi Pukki palaa pellolle -tapahtumassa viidakon eläinten asuissa.

Leppävirralla nähtiin tuttuun tapaan paljon teatteria, ja yleisökin löysi tiensä katsomoon hienosti. Soisalo-teatteri esitti Markku Hattulan komedian Amerikan morsian (7 näytöstä). Sama näytelmä oli ryhmällä ensimmäisen kerran työn alla jo talvella 2019-2020, jolloin koronapandemia keskeytti toiminnan juuri ensi-illan kynnyksellä. Seurakalliolla Iltamateatterin esitys oli niin ikään Markku Hattulan käsialaa, näytelmän nimenä Luontashoitola Pehmokumpu (6 näytöstä). Kirjailija vieraili ja viihtyi jututettavana näytelmän ensi-illassa. Iltamateatterin kevään viimeinen esitys nähtiin osana Leppävirtapäivän ohjelmistoa kesäkuussa. Paukarlahdessa saatiin hämmästellä englantilaisia juonenkäänteitä Roy Clarken komediassa Pokka pitää (6 näytöstä). Konnuslahden lastenteatteri esitti ohjaaja Iiris Salmelan ryhmän kanssa yhdessä käsikirjoittaman näytelmän Tanssiva eläintarha. Omien esitysten lisäksi Leppävirran aikuisten teatteriryhmien roolihahmoja vieraili kansalaisopiston kevätjuhlassa Leppäkertun koululla.

Koti- ja puutarhatalous, tietotekniikka, muut aineet

Minna Rönkkö

Opetustunteja n. 250 (1,7 %)

Sekä koti- että puutarhatalouskursseissa v. 2024 saatiin toteutumaan tiettyyn teemaan liittyviä lyhytkursseja. Puutarha-alan kursseista erityisen suosittuja olivat hedelmäpuiden leikkauksen saloihin opastava että niiden hoitoa ja lisäystä opettavat kurssit. Tietotekniikkakursseissa painopiste on viime vuosina ollut perustietokoneenkäyttötaitojen harjoittelussa, sekä mobiililaitteiden ja sähköisten asiointipalveluiden käytön opettamisessa.

Pienempien aineryhmien kursseista voisi mainita mm. kalligrafian alkeis- ja jatkokurssit, sekä kesäkuussa koulujen kesälomien alettua järjestetyt Lasten päiväleiri -nimiset kurssit. Nämä toteutuivat sekä Suonenjoella että Leppävirralla, ja antoivat alakouluikäisille mielekästä tekemistä viikon ajaksi kummallakin kurssilla.

Verkko-opetus

Minna Rönkkö

Opetustunteja n. 120 (0,90%)

Verkko-opetusta järjestettiin v. 2024 aikana yhteensä 19 kurssin verran. Näistä 12 oli verkkokursseja ja 7 verkkoluentoja.

Kurssien aihepiirit vaihtelivat sukututkimuksesta ranskan ja italian kautta liikunta-aiheisiin kurseihin, ja myös verkkoluentojen puolella aihepiirit vaihtelivat kovasti. Verkkoluentojen rungon muodostivat yhteistyössä Kuopion kansalaisopiston kanssa järjestetyt ns. Hyvän Olon olohuone -luennot, joita välitettiin n. kerran kuussa opistoalueen asukkaille. Maaliskuun lopulla Suonenjoella järjestetty ITEtaiteesta kertova asiantuntijaluento välitettiin myös verkkovälitteisesti kotiosallistujille, ja luento sai yhteensä n. 75 hengen yleisön, joista 18 seurasi luentoa livestreamin kautta.

Suurin osa verkko-opetukseen osallistuvista osallistujista on omalta opistoalueelta, mutta varsinkin verkkoluennot keräävät yleisöä myös kauempaa.

Luennot, konsertit, tapahtumat

Osallistujia n. 5 000- 6 000

Eri tapahtumia n. 50 kpl (opiston järjestämät ja opiston osin mukana)

Tammikuussa 2024 opiston musikaalibändi oli mukana Satulateatterin musiikinäytelmässä Harry & Megan Rautalammilla. Viikon aikana näytöksiä kävi katsomassa n. 1200 katsojaa.

Tammikuun lopulla Leppävirralla järjestettiin kaksi luentotilaisuutta, kun tiedustelualan tutkija, poliisi, juristi ja tietokirjailija Mikko Porvali saatiin vieraaksi. Mikko Porvali luennoi saman päivän aikana kahdelle yleisölle, ensin päivällä koululaisille ja illalla aikuisyleisölle. Luennot keräsivät yhteensä kunnioitettavat 350 hengen yleisön. Tilaisuudet järjestettiin yhteistyössä Leppävirran kirjaston ja Kivelän koulun kanssa.

Helmikuussa opisto teki muiden toimijoiden kanssa yhteistyötä asumisen teemapäivässä Suonenjoella. Päivän teemaksi oli otsikoitu Remppaa vai remonttia, ja paikalla oli n. kolmisenkymmentä teemasta kiinnostunutta kuulijaa.

Maaliskuun lopulla opisto järjesti yhdessä ITE-Aulis ry:n, Suonenjoen Taideseuran, Suonenjoki -seuran sekä Suonenjoen kaupungin kanssa ITE-taiteesta kertovan luennon, johon luennoitsijaksi saatiin alan ehdoton huippuasiantuntija Veli Granö. Tilaisuus streamattiin myös verkkoon, ja kuulijoita oli yhteensä 75 kpl.

Huhtikuun alussa juhlittiin opistokauden päättymisiä eri kunnissa. Rautalammilla Kevätkonsertti keräsi Matti Lohen koulun liikuntasaliin 4.4. lähes 280 henkeä. Konsertissa kuultiin ja nähtiin eri-ikäisiä soittajia, laulajia, tanssijoita ja Cantilena-laulajat kuorokin.

Suonenjoella pidettiin Laulun, soiton, runon ja tanssin juhlaa 10.4. Suonenjoen yhtenäiskoululla, jossa esiintyi runonlausujia, tanssijoita, laulajia. Paikalla noin 130 henkeä.

Vesannon kevätjuhla Liikuntahallilla 5.4. koostui eri-ikäisten laulajien ja soittajien esityksistä (yksinlaulu, piano, kitara, basso, sello, rummut), Naiskuoro IloVeelan lauluista ja Showtanssiryhmien, Rivitanssin sekä Senioritanssiryhmän esityksistä. Paikalla oli n. 160 henkeä.

Jo monena vuonna huhtikuulla Vesannolla järjestettävässä Kalervo Hämäläisen musiikkikilpailussa 5.-6.4. esiintyi lukuisia opiston kursseilla olleita musiikin opiskelijoita. Tapahtuman järjestää Vesannon Musiikinystävät Ry.

Leppävirran kevätjuhla järjestettiin 9.4 Leppäkertun koulun Auditoriossa. Katsojia paikalla oli 170 henkilöä. Kevätjuhlassa palkittiin vuoden opiskelija, leppävirtalainen Anne Neuvonen, joka harrastaa monipuolisesti musiikkia ja teatteria opiston kursseilla. Juhlassa nähtiin lasten, nuorten ja aikuisten tanssiryhmien esityksiä. Kuoroista oli mukana Soisalo-kuoro ja lauluryhmistä Aikuisten lauluryhmä, Melodia ja Kamukat. Yleisö pääsi laulamaan soittajapaimenta kansanlauluryhmä Kamukoitten johdolla. Musiikkia kuultiin Pelimannien soittaessa. Myös Soisalo-teatterin, Iltamateatterin ja Paukarlahden teatteriryhmän esitysten hahmot vierailivat lavalla tuomassa maistiaisista kevään esityksistä. Juhlan juontajana toimi Iltamateatterin näyttelijä Keijo Kosunen.

Tervon kevätjuhlassa 11.4. oli esiintymässä pianisteja, Laulusakki Tervon Kööri, Tervon tanssoijat ja 4-6 -vuotiaiden Tanssijamit-ryhmä. Tervoteatterin Viidakkokirjasta nähtiin maistiaisena esityksen alkukohtaus. Paikalla oli n. 70 henkeä.

Toukokuussa 18-19.5.2024 opisto osallistui Leppävirran kässämessut- tapahtumaan Vesileppis areenalla. Esillä oli omannäköistä ompelemalla ryhmän töitä. Lapsille askartelua sekä halukkaille nypläyksen kokeilua.

Opisto osallistui 4.6.2024 Leppävirta-päivään. Seurakalliolla opiston ryhmistä esiintymässä oli KaMuKat, Pelimannit ja Sorsakosken soittokunta. Iltamateatteri esitti lisäesityksenä näytelmän Luontashoitola pehmokumpu. Kotiseutujuhlassa Vanhassa Pappilassa esiintyi Kamariorkesteri Timo Koposen johdolla.

Koko perheen Valoa ja Virtaa -tapahtumassa elokuun alussa Leppävirralla opisto oli mukana esittelemässä tulevan lukuvuoden kurssitarjontaa. Tapahtumassa jaettiin opinto-oppaita. Henna Poutianen teki päähierontaa halukkaille, Ulla-Riitta Immonen opasti keramiikan saloihin, opiston henkilökunnasta mukana Minna Rönkkö ja Tiina Vihavainen.

Uutena tapahtumana Vesileppis Areenalla järjestettiin huhtikuussa kässämessut, jossa vieraili noin 2000 henkilöä kahden päivän aikana, ja syyskuussa senioreiden hyvinvointipäivä. Molemmissa tapahtumissa opisto oli näkyvästi esillä.

10.10. Suonenjoelle saatiin odotettu luennointivieras, kun tiedustelualan tutkija, poliisi, juristi ja tietokirjailija Mikko Porvali saapui luennoimaan otsikolla Tiedustelua ja vakoilua ennen ja nyt. Ajankohtainen aihe selvästi kiinnosti ihmisiä, ja yleisöä paikan päälle saapui n. XX henkeä.

Vesantolaisen Naiskuoro IloVeelan 35-vuotisjuhlakonsertti oli 12.10. Niiniveden NS-talolla, paikalla kuulijoita oli reilu 150 henkeä.

Pimmeet markkinat pidettiin Leppävirralla 30.10 ja opisto järjesti siellä valokuvausseinän PT Energia Poraus OY:n tiloissa.

Sisä-Savon kansalaisopiston kuorot ja lauluyhtyeet kokoontuivat Leppävirran kirkkoon yhteiseen joulukonserttiin. Paikalle kerääntyi n. 450 henkeä nauttimaan joulumusiikista. Rautalammin kirkossa päästiin nauttimaan 28.11. lasten ja nuorten joululauluista. Anneli Hytösen organisoimassa konsertissa kuultiin lähes 40 nuoren muusikon esiintymisiä ja kirkkoon kertyi yli 250 henkeä kuulolle. Suonenjoen Kellarigalleriassa kuultiin 7.12. Suonenjoen yksinlaulajien ja Varrella virran -kuoron esityksiä sekä laulettiin yhteislauluja Sirja-Mari Taskisen vetämänä.

3.12. Tervon kirkossa oli Naiskuoro IloVeelan ja Rautalammin Mieslaulajien yhteinen joulukonsertti, johtajina Pia Pakarinen ja Kaisa-Liisa Piironen, paikalla oli n. 140 henkeä. Rautalammin kirkossa samainen konsertti 10.12. maustettuna vesantolaisen lauluyhtye Naesvokaalsin lauluilla kokosi paikalle 160 henkeä.

Opiston musiikinharrastajat, kuorot ja lauluyhtyeet esiintyivät ahkerasti omissa että myös muiden järjestämissä tapahtumissa. Näistä mainittakoon esim. Leppävirran Ukulelele-ryhmän lukuisat esiintymiset, Kamukoiden ja Leppävirran pelimannien yhteiset esiintymiset sekä Sorsakosken soittokunnan esiintymiset useammassa tapahtumassa. Vesannolla IloVeelan esiintymiset ja joulunalus flash mob paikallisiin liikkeisiin. Musiikin vieminen myös hoivakoteihin ja palvelukoteihin on ensisijaisen tärkeää, tämä onnistui esim. Naiskuoro IloVeelan ja Laulusakki Tervon Kööriin toimesta. Kultaiset toivelaulut yhteislaulutapahtuma järjestettiin joulun alla Tervon Mantulla, ohjelmassa oli joululauluja Anu Liukkosen johdolla, esilaulajina toimi Laulusakki Tervon Kööri.

Myyntipalvelukurssit

Markus Hyytinen/Minna Rönkkö
Opetustunteja n. 160 (1,3%)

Vuoden 2024 myyntipalvelukurssit koostuivat pääosin ensiapukursseista (9 kurssia) sekä suomen kielen kursseista ukrainalaisille (5 kurssia). Suomen kielen kurssit järjestettiin yhteistyössä SavoGrown kanssa, joka on saanut toimintaan hankerahoitusta. Kielikurssien lisäksi järjestettiin ensimmäistä kertaa opiston kautta ns. Kielikahvila. Joulukuussa 2024 järjestetyssä tilaisuudessa leivottiin joulutorttuja ja puhuttiin suomea.

Merkittävin osuus myyntipalvelukursseista koostui jälleen Harrastamisen Suomen malli -kerhoista. Niitä järjestettiin keväällä 2024 yhteensä 13 eri kerhoa ja syyskaudella on samoin pyörinyt 13 kerhoa. Yksi kerho on toiminut myös Rautalammin kerhohankkeen puitteissa. Kerhojen sisältöjä olivat vuonna 2024 kuvataide, käsityö, kokkaaminen, tanssi ja akrobatia, draama ja teatteri sekä Harry Potter -teemainen kädentaitoja ja teatteri-ilmaisua yhdistävä kerho. Syksyllä 2024 koottiin Suonenjoen Kellarikalleriaan kuvataidekerhojen töistä näyttely Myytit ja tarinat, jossa oli töitä 80 nuorelta taiteilijalta. Näyttely houkutteli ennätyselliset 700 kävijää.

Näiden lisäksi myyntipalvelukursseina on eri ainealueilta usein yksittäisiä kursseja eri vuosina. Kevätlukukaudella tarjottiin esim. yksi englannin myyntipalvelukurssi sekä muutamia muita yksittäisiä myyntipalvelukursseja.

TAVOITTEET 2025

-**Palvelumuotoilu** (kurssin alussa opiskelijan kohtaaminen opettajalla, netti-ilmoittautumiseen lisää mahdollisuuksia hellewin kehittymisen myötä, somemarkkinointi, erilaisiin tapahtumiin osallistuminen)

-Edelleen **taiteen perusopetuksen kehittäminen** jatkuu - uudistunut opetussuunnitelma valmiiksi

-**Eri-ikäisten huomioiminen toiminnassa**

-**Talouden tasapaino**

- Edelleen **osaamisperusteisten kurssien** kehittäminen

-**Hyvinvointityö** suhteessa kuntien hyvinvointisuunnitelmat, monipuolinen kurssitarjonta eri-ikäisille. Kaikukortti-toiminta ja opintoseteliavustukset.

-Edelleen **ukrainalaisten** huomioiminen suomen kielen opetuksessa .

-**Erasmus+** hankekokonaisuus alueen opistojen kanssa (Siilinjärvi isäntäkunta). Liikkuvuuksia vuosittain 6-8 opettajaa.